

Meddommer frifant Protector delvis i retten - hadde oppdrag for forsikringselskapet:

- Jeg har ren samvittighet

Rett før en eierskiftesak mellom boligkjøper Heidi Dammann og eierskifteforsikringselskapet Protector skulle opp i tingretten, ble en meddommer fjernet fordi hans integritet kunne trekkes i tvil. Rett etter at dommen falt, oppdaget boligkjøper at også den nye meddommeren hadde forretningsmessig tilknytning til Protector.

VAR HABIL: - Ingen hadde innvendinger da dommeren i retten spurte om det var noen spørsmål til meddommernes habilitet. Det var ikke et tema en gang, sier takstmann Nils-Erik Christiansen. Bildet er fra 2007 og tatt i en annen sammenheng. FOTO: NTB SCANPIX/BJØRN THUNÆS

I Kapital nr. 19/2014 kunne vi fortelle om boligkjøper Heidi Dammann som i mange år har kjempet en hard kamp, både i og utenfor retten, mot det børsnoterte forsikringselskapet, Protector (se faktaboks).

Nå viser det seg at da boligvisten

gikk for Oslo tingrett i 2012, hadde den ene meddommeren stått på oppdragslisten til Protector. Ikke bare hadde meddommer, takstmannen Nils-Erik Christiansen, utført oppdrag for selskapet før boligvistsaken var berammet. Men kun fem dager etter at dom-

men i saken falt, ble han også hyret inn av eierskifteforsikringselskapet for å utføre nok et oppdrag. I løpet av det neste halvannet året skulle han så bli engasjert ytterligere fem ganger av forsikringselskapet. Så sent som oktober i år ble meddommeren og kolle-

gaen hans nok en gang brukt av Protector til å foreta en vurdering av takstrapper i en reklamasjonssak som gikk for retten.

Erstattet inhabil

Før Christiansen ble oppnevnt som meddommer i tvisten mellom hans oppdragsgiver og boligkjøper Dammann, var det en annen takstmann som var tiltenkt dommerjobben. Det var bare ett problem: Takstmannen hadde sporadisk jobbet for eierforsikrings-selskapet tidligere. Da Dammann oppdaget dette, reiste advokaten hennes inhabilitetsinnsigelse mot den opprinnelig utnevnte meddommeren. Hun fikk medhold av tingrettsdommer i saken, Per Fleisje, på dette.

– Advokat Thomas Myran (Protectors advokat, red.anm.) har opplyst at Protector sporadisk bruker tjenester fra NN eller hans selskap, og at han var noe mer aktiv for dem tidligere. Det er ikke gitt mer presise opplysninger om volum eller arten av arbeidet, skrev tingrettsdommeren i en epost til partene.

Selv om tingrettsdommer Fleisje understreket at retten ikke hadde holdpunkter for at denne takstmannen ville opptre upartisk, ble han likevel fjernet. Dette fordi det ikke kunne utelukkes at takstmannens tjenester ikke ville bli brukt av Protector i fremtiden.

– Etter rettens vurdering kan det likevel være egnet til å svekke tilliten til hans uhildethet at han har en vedvarende forretningsmessig tilknytning til Protector. At oppdragsvolumet i det siste har vært beskjedent, er ikke avgjørende, hvis nye oppdrag fra Protector fortsatt er forretningsmessig interessant for NN, skrev dommeren

Protector Forsikring

Tilbyr skadeforsikringsprodukter til privat- og næringslivssektoren samt det offentlige gjennom individuelt tilpassede forsikringsdekninger basert på kundenes totale behov for skadeforsikring. Etablert i 2004, og ti år etter priseskadeforsikrings-selskapet Protector nå til nærmere 3,3 milliarder kroner på Oslo Børs. Kursoppgangen de siste fem årene har vært på over 500 prosent. Bare i år er aksjen opp 120 prosent. I fjor slo forsikringskomiten alle tidligere økonomiske rekorder. Premieinntektene økte med 23 prosent til 1,8 milliarder kroner. Resultatet før skatt endte i pluss 375 millioner kroner, opp 128 millioner kroner fra 2012.

om meddommeren som ble byttet ut.

Protector var tyst

Dermed konkluderte retten med at takstmannen måtte fratres som dommer i saken. Men før takstmann og erstatter som meddommer, Nils-Erik Christiansen kunne oppnevnes, ba så dommer Fleisje om en redegjørelse fra Dammann og hennes advokat om de hadde noen tilknytning til Christiansen. Det var nemlig advokaten til Dammann som hadde foreslått Chris-

skritt å politianmelde forsikrings-selskapet for å ha tiet om arbeidsforholdet. Tidligere i år politianmeldte hun derfor både Protector og forsikrings-selskapets advokat Thomas Myran for bedrageri.

– Jeg ber om at det gjøres en granskning av hvordan Protector opererer. Det er grunn til å tro at også andre er utsatt for det samme som meg, og meddommere som jobber for Protector er et ledd i et systematisk mønster med stor skadevirkning for samfunnet.

- I denne saken ble Christiansen spilt inn fra Dammanns advokat og ble vurdert som habil av domstolene.

Merete Christensen Bernau, Protector

tiansen, uten å kjenne til hans bindinger til Protector, som meddommer.

For som dommeren skrev, var det etter rettens vurdering viktig at det i denne spesielle situasjonen ikke måtte hefte noen tvil med den gjenværende fagkyndige meddommerens habilitet. Dammann informerte både Protector og tingretten om at hun aldri hadde hatt noe å gjøre med eller hørt om takstmannen før han dukket opp som en mulig kandidat som meddommer i retten. Advokaten hennes, derimot, hadde vært involvert i tre saker hvor Christensen også var involvert. I to av sakene var det advokatens klient som hyret inn takstmannen, og i den siste saken var han hyret inn av motpartens klient i retten.

Protector ved selskapets advokat Thomas Myran nevnte ikke at takstmann Christiansen tidligere hadde utført oppdrag for Protector. Det skal heller ikke ha kommet frem noe som tydet på at takstmannen skulle få nye oppdrag for selskapet rett etter at saken var ferdig behandlet i rettsvesenet.

Kort tid etter at dommen falt, hvor Protector fikk delvis medhold, oppdaget imidlertid Dammann ved en ren tilfeldighet bindingene mellom meddommeren og motparten. Hun kontaktet deretter Domstoladministrasjonen, som blant annet skal legge til rette for en forsvarlig og effektiv gjennomføring av rettsaker, for å høre om det var noe hun kunne gjøre med den mulige inhabiliteten til meddommeren. Hun ville også vite konsekvensene av at Protector ikke fortalte om bindingene. Ifølge Dammann ble hun da blant annet anbefalt å anke dommen og gå til det

Det er viktig for rettssikkerheten å stoppe denne formen for bedrageri, skriver Dammann i sin politianmeldelse, hvor det også fremkommer at Christiansen skal ha hatt oppdrag for Protector både før og etter rettssaken han var meddommer i.

Advokatens kjempetabbe

– Hvorfor har du ikke anmeldt takstmann Christiansen?

– Han ble kalt inn, han gjorde ikke selv så mye for å bli utpekt. I min sak forsøkte Protector først to ganger å få inn meddommere som har hatt en rekke oppdrag for dem. Jeg anmeldte advokat Myran på grunn av det gjentatte mønsteret av å søke å få inn den ene inhabile dommeren etter den andre, svarer Dammann.

Hun mener at det er helt absurd at det er partene i en rettssak som må sjekke eventuelle bindinger mellom meddommer og motparten og at hun sier hun trodde dette var noe domstolene passet på.

– Men hvordan kunne din advokat anbefale en meddommer du senere mente var inhabil?

– Ingen av oss visste om denne bindingen. Hadde vi gjort det, hadde vi også hatt inhabilitetsinnsigelser mot ham, som vi hadde mot den andre meddommeren som ble oppnevnt, sier hun.

– Burde ikke du ha foretatt deg noen flere undersøkelser?

– Jeg stolte på min advokats anbefaling. Jeg vet ikke helt hvordan jeg skulle gå frem for å avdekke det heller. Det foreligger jo ikke et offentlig register over hvilke takstmenn som har hatt oppdrag for Protector. Da jeg goog- ▶

let Christiansen fremkom det heller ingen opplysninger som tilsa at dette kunne være "Protectors mann", svarer Dammann.

Oslo politidistrikt henla tidligere i år anmeldelsen fra Dammann på grunn av manglende kapasitet til å behandle saken. Henleggelsen ble påanket til statsadvokaten, som i oktober nektet anken fremmet.

- Plikter å si fra

Domstolloven fører som kjent et føre var-prinsipp, der dommere plikter å si ifra om det er forhold som kan gi partene grunn til å anføre inhabilitet. De fleste dommere opererer i dag med full åpenhet. Selv de mest perifere forhold opplyser de gjerne om, som at en dommer og et vitne er medlem i samme idrettsklubb – selv om de aldri har snakket sammen hverken i klubben eller privat. Dette for at det ikke skal reises noen tvil om mulige bindinger og spekulasjoner om hvorfor koblingene har blitt holdt skjult. Det er dommerne som sitter på kunnskapen, som skal informere partene om mulig inhabilitet. Og det er de samme habilitetsregler for meddommere som for dommere. Felles næringsinteresser, tidligere eller nåværende ansettelsesforhold, at dommere sitter i samme utvalg med vitne eller part vil generelt være situasjoner der det forventes at det opplyses om slik at partene kan vurdere om de har innsigelser. Forhenværende direktør Tor Langbach i Domstoladministrasjonen har tidligere uttalt til Kapital at selv om bindingen kan virke ganske irrelevant for saken, bør dommere, fagdommere som meddommere, opplyse partene om det.

– Dommere skal være på vakt for enhver kobling mot noen i en sak som kan gi en part grunnlag for å dra dommerens upartiskhet i tvil. Det er dommerens plikt å opplyse om slike forhold, uttalte Langbach den gang.

Han sa videre at det kan være brudd på god dommerskikk å unnlate å opplyse partene om mulige bindinger til parter eller vitner i en sak. Langbach påpekte at det avgjørende vil være om en av partssidene anser dommerens tillit som svekket, ikke om dommeren rent faktisk lar seg påvirke. – Selv om en dommer ikke føler seg inhabil, er det god dommerskikk å informere om forhold som kan tenkes å danne grunnlag for innsigelse av en part i saken, sier han. Langbach tilføyde at reglene for dommere og deres habilitet har blitt strengere med årene, og at det

POLITIANMELDTE PROTECTOR FOR BEDRAGERI: – Jeg ber om at det gjøres en granskning av hvordan Protector opererer, sier den forsmådde boligkjøperen Heidi Dammann. Politiet har imidlertid valgt å henlegge saken.

FOTO: EIVIND YGGESETH

ikke skal "forferdelig" mye til før en dommer anses som inhabil, ifølge Høyesteretts rettspraksis de senere år.

Domstoladministrasjonen ønsker imidlertid ikke å kommentere denne konkrete saken, og sier til Kapital at den ikke uttaler seg om enkeltsaker.

- Sa fra til dommer

Takstmann og meddommer Nils-Erik Christiansen mener på sin side at det er uproblematisk at han den ene dagen skal dømme i rettsaker hvor Protector er part og noen få dager etter utfører oppdrag for skadeforsikringsselskapet. Han sier også at han opptrer nøytralt og ikke lar seg påvirke av noen parter, og at han fint klarer å skille mellom rollen som meddommer og takstmann for Protector.

Han hevder også at partene var kjent med at han hadde utført oppdrag for Protector før rettsaken begynte i april 2012. Han var også meddommer i en lignende sak i desember samme år der Protector også var part.

Christiansen viser til at han ikke har hatt noen oppdrag for Protector i 2011, men han vedgår å ha hatt seks oppdrag for eierskifteforsikringsselskapet i perioden 2012 til 2013, men ingen før dommen falt i juni 2012. Bare rett etter.

– Informerer du partene og retten i de sakene hvor du har vært meddommer om at Protector sporadisk bruker

tjenester fra deg eller din arbeidsgiver?

– Dette tar vi alltid opp i forkant av rettssaken med rettens administrator og involverte parter. Det gjorde jeg selvfølgelig også i Dammann-saken. Habilitet er svært viktig, og vi har dette som fast rutine, skriver takstmann Nils-Erik Christiansen i en SMS til Kapital.

– Hvorfor sier da både Dammann og hennes advokat at de aldri ble gjort kjent med at du hadde hatt oppdrag for Protector før etter at rettsaken var over?

– Dette er litt snodig. Advokaten til Dammann vet veldig godt hva jeg jobber med til daglig. Det gjør også Protector. Ingen hadde innvendinger da dommeren i retten spurte om det var noen spørsmål til meddommerens

Inhabilitet og meddommere

En meddommer som står i et slikt forhold til saken eller partene at det kan påvirke avgjørelsen, er inhabil og kan ikke gjøre tjeneste. Dette kan for eksempel være slektskaps-, arbeids- eller vennskapsforhold, eller at du har uttalt deg om saken på forhånd, også i sosiale medier. Som meddommer må du straks melde fra til tingretten hvis du er usikker på om du er inhabil i saken.

Kilde: Oslo tingrett

IKKE MYE FØR, MEN ETTER: - Meddommer Christensen var ikke jevnlig brukt av Protector på tidspunktet for hovedforhandlingen. Det er korrekt at han i tiden etter denne saken har hatt oppdrag for Protector, men det kan umulig påvirke de fortidige forhold, har Protectors advokat Thomas Myran tidligere anført.

FOTO: EIVIND YGGESETH

habilitet. Det var ikke et tema en gang, svarer Christiansen nå over telefon.

Selv om takstmannen mener han var habil, skal han likevel ha informert rettens administrator om hvilke forsikringsselskaper, deriblant Protector, han har hatt oppdrag for tidligere før rettssaken begynte.

- Dommeren konkluderte med at dette var helt ukomplisert og greit. Dommeren fikk fullt innsyn i dokumentasjon som viser hvem jeg tar oppdrag fra. Jeg har ren samvittighet, fortsetter han.

Gitt Christiansens versjon kan man lure på hvorfor tingrettsdommer Fleisje fant det nødvendig å bytte ut meddommeren som opprinnelig var påtenkt i saken mellom Dammann og Protector.

Takstmannen understreker at han personlig har svært få oppdrag for Protector og at hans arbeidsgivers omsetning fordeler seg på fire aktører, to fra kjøpersiden og to fra selgersiden. Hvorav den ene av de sistnevnte da altså er Protector.

Boligkjøper Dammanns advokat aviser at han var kjent med Christiansens bindinger til Protector.

- Går etter rett kompetanse

Protectors advokat Thomas Myran ønsker ikke å kommentere saken. Men han har tidligere skrevet følgende om meddommer Christiansen i et tilsvarende til Oslo tingrett i ankesaken mot Dammann:

- Fagkyndig meddommer Christensen var ikke jevnlig brukt av Protector

på tidspunktet for hovedforhandlingen, og jeg kan vanskelig se at dette skal være eller skulle være gjenstand for noen vurdering eller anke over saksbehandlingsfeilen. Det er korrekt at han i tiden etter denne saken har hatt oppdrag for Protector, men det kan umulig påvirke de fortidige forhold, het det da.

Advokat Myran ber Kapital rette samtlige spørsmål til Merete Christensen Bernau, direktør for eierskifte hos Protector, som uttaler seg til pressen.

- Nils-Erik Christiansen har hatt syv oppdrag fra oss siste tre år, alle disse syv er reklamasjonsrapporter. Ingen oppdrag i 2011. Dette er de sakene han personlig har hatt for oss, ikke selskapet hans, skriver hun i en epost til Kapital.

Christiansen er daglig leder i et selskap som har hatt mange oppdrag for Protector.

Christensen Bernau viser videre til at politianmeldelsen fra Dammann er henlagt.

- Det er domstolene som oppnevner sakkyndig og ikke partene i saken. Partene fremmer kun forslag. I denne saken ble Christiansen spilt inn fra Dammanns advokat og ble vurdert som habil av domstolene. Sakkyndige meddommere som blir forespurt er selv også opptatt av å legge frem all tilhørighet til alle involverte parter, for at dette ikke skal være noe tema. Vel-dig ofte har de representert både kjøpere og selgere, heter det i eposten fra Christensen Bernau.

Ifølge Protector-toppen går Protec-

tor etter "riktig kompetanse" blant meddommerne.

- Poenget er å få saken opplyst, få alle fakta på bordet. Jeg har full tillit til det norske rettsvesen og at partene blir ivare tatt på en god måte, fortsetter hun.

- Likevel forsøker Protector å få takstmenn som utfører tjenester for selskapet til å sitte som meddommere i retten?

- Vi opplever at domstolene er våkne og ivaretar alle parter her på en god måte. Det er domstolene som oppnevner faglige meddommere i henhold til domstolsloven. I nevnte sak er det Dammanns advokat som har spilt sakkyndig meddommer, gjentar Christensen Bernau.

Flere reagerer

Men Dammann er ikke den eneste som har politianmeldt Protector og advokat Thomas Myran i år. Det er i tillegg to personer til som ligger i en eierskiftetvist mot Protector som har politianmeldt to takstmenn til Larvik politidistrikt. Bakgrunnen er at anmelderne anfører at takstmennene bevisst skal ha utarbeidet takstrapporter som ikke er tilstrekkelige eller i forskriftsmessig stand, såkalte bestillingsverk, angivelig på oppdrag fra Protector. Den ene takstmannen har samme arbeidsgiver som meddommer Christiansen.

- Når det gjelder den siste anmeldelsen ved Larvik politikammer, er denne ukjent for meg. Så vidt jeg har skjönt er denne skjedd en av de siste dagene, avslutter Merete Christensen Bernau.

Kapital har tidligere fortalt at det nå foregår en regelrett folkeaksjon mot Protector, og andre forsikringsselskaper som tilbyr eierskifteforsikringer, i sosiale medier. På Facebook-gruppen Boligsvindel samler misfornøyde boligkjøpere seg for å utveksle erfaringer, tips og råd om hvordan de skal overleve økonomisk i møtet med spesielt markedslederen Protector. Skal vi tro flere av signalene medlemmene på disse sidene gir, kan det komme ytterligere anmeldelser eller klager mot særlig takstmennene som Protector benytter seg av.

I slutten av oktober behandlet Borgarting lagmannsrett boligfeiden mellom Heidi Dammann og Protector, det er ventet at dom faller innen kort tid.

Oda Aarseth

oda.aarseth@kapital.no